

Інформаційне забезпечення функціонування системи фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання

На основі аналізу теоретичних поглядів обґрунтовано зміст поняття «інформація». Визначено основні ознаки інформації в управлінській діяльності. Встановлено взаємозв'язок між визначенням інформаційних потреб споживача інформації та ефективністю аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: інформація, інформаційно-аналітичне забезпечення, фінансово-економічна безпека.

Информационное обеспечение функционирования системы финансово-экономической безопасности предприятия

На основании научно-теоретического анализа обосновано содержание понятия «информация». Определены основные признаки информации в управленческой деятельности. Установлена взаимосвязь между определением информационных потребностей потребителя информации и эффективностью аналитического обеспечения экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: информация, информационно-аналитическое обеспечение, финансово-экономическая безопасность.

Information support of functioning of the economic and financial security entity

On the basis of analysis of theoretical looks maintenance of concept «information» is substantiated. The basic signs of information in administrative activity are determined. Intercommunication between determination of information needs and efficiency of the analytical providing of economic security of enterprise is set.

Keywords: information, information of the analytical providing, economic security.

Постановка проблеми. На сьогодні інформація набуває статусу четвертого після землі, капіталу та праці фактора економічного відтворення і стає основою усіх виробничих відносин. Головний зовнішній прояв інформаційного суспільства – це інтенсивне насичення всіх сфер його життєдіяльності інформаційними продуктами та телекомунікаційними технологіями. Виходячи з цього можна стверджувати, що цим тенденціям повинні слідувати всі ієрархічні рівні управління як державою в цілому, так і окремими суб'єктами господарювання. Ефективна та якісна система інформаційного забезпечення фінансової безпеки підприємства є невід'ємною складовою професійного функціонування системи управління на підприємстві. Впровадження та всебічне використання сучасних інформаційних технологій в управлінській діяльності забезпечує інформаційно-аналітичну підтримку прийняття стратегічних управлінських рішень на всіх рівнях, супроводжує інформаційну підтримку фінансово-економічного розвитку підприємства, забезпечує інформаційні потреби топ менеджерів, створює умови для формування позитивної громадської думки щодо діяльності підприємства, а також послуг, які ним надаються.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Основою написання даної статті склали науково-теоретичні ідеї

таких вітчизняних дослідників, як М. Твердохліб, М. Демкова, В. Бобко, О. Голобуцький. Серед зарубіжних вчених варто виділити Д. Белла, Д. Черешкіну, Л. Беккера, М. Бойкова.

Незважаючи на існування значної кількості теоретико-методологічних розробок зарубіжних і вітчизняних вчених з питань інформаційного забезпечення економічної безпеки підприємства, недостатньо висвітленим є визначення інформації у контексті управлінської діяльності забезпечення економічної безпеки підприємства, а також проблеми обґрунтування взаємозв'язку між визначенням інформаційних потреб споживача інформації та ефективністю інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування інформації як визначального чинника управління інформаційним забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємства.

Досягнення поставленої мети реалізовувалось через постановку та послідовне вирішення таких основних завдань:

- 1) обґрунтувати зміст поняття «інформація»;
- 2) дослідити ознаки інформації в управлінні безпекою суб'єктів господарювання;
- 3) встановити взаємозв'язок визначення інформаційних потреб споживача інформації з ефективністю адміністра-

тивно-правового забезпечення фінансово-економічної та інформаційної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. На даний час можна з упевненістю сказати, що сучасне суспільство поступово перетворюється у «постіндустріальне» чи «інформаційне» суспільство. При цьому виявляються характерні риси даного суспільства, а саме: відзначається зниження ролі матеріального виробництва, розвиток сектора послуг і зростаюча роль інформації. Так, наприклад, американський соціолог Даніель Белл у своєму дослідженні відзначав: «Постіндустріальне суспільство базується на послугах. Тому воно являє собою гру між людьми» [1, с. 171].

Основним об'єктом інформаційного суспільства являється інформація. Інформаційний вплив на державу, суспільство, громадянина зараз є ефективнішим, ніж політичний, економічний і навіть військовий. Інформація стає реальною, майже фізично відчутною силою [3].

Відображаючи реальну дійсність, інформація інтегрується в усі напрями діяльності держави, суспільства, громадянина. З появою нових інформаційних технологій, основою яких є впровадження засобів обчислювальної техніки, зв'язку, систем телекомунікації, інформація стає постійним і необхідним атрибутом забезпечення діяльності держави, юридичних осіб, громадських організації та громадян. Від її якості та достовірності, оперативності одержання залежать численні рішення, що приймаються на різних рівнях від глави держави до громадянина [4, с. 31].

Після того як Н. Вінер запропонував «інформаційне бачення» кібернетики як науки про управління в живих організмах та технічних системах, під інформацією почали розуміти вже не будь-які відомості, а лише ті, які є новими та корисними для прийняття такого рішення, що забезпечить досягнення мети управління. Інші відомості не вважались інформацією.

У свою чергу Л.М. Беккер, як і Н. Вінер, підкреслює у цьому понятті ознаку впорядкованості і зазначає: «інформація може бути охарактеризована як збереження і відновлення її носієм упорядкованості станів і її джерела, яке впливає на цього носія» [6, с. 44].

Узагальнюючи думки різних вчених, М. Демкова та М. Фігель виділяють дві концепції інформації. Прихильники першої концепції зробили спробу співвіднести інформацію з поняттям «відображення», розкриваючи у той же час необхідність єдності відображення й взаємодії як діалектичної єдності полярних категорій. Друга концепція інформації, на думку багатьох вчених, є більш плідним підходом до вирішення проблеми інформації, – «різноманітна» концентрація інформації. Також підкреслюється, що «інформація існує там, де є розмаїття, неоднорідність. Інформація «виявляється» тоді, коли хоча б два «елементи» у сукупності різняться, і вона «зникає», якщо об'єкти «склеюються», «ототожнюються» [4, с. 72].

Закон України «Про інформацію» трактує інформацію як «документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі» [8]. Порівнюючи таке тлумачення інформації з наведеними вище, слід відмітити, що воно є дещо обмеженим, і скоріше воно відповідає поняттю «дані». На наш погляд, відомості у формі документів та оголошені публічно являються лише частиною інформації, яка може

носити будь-яку форму подання, в той час як у законі інформація обмежується лише її документованою частиною.

Узагальнюючи різні підходи до розуміння суті та змісту інформації, можна сказати, що з позиції адміністративно-правового забезпечення фінансово-економічної та інформаційної безпеки підприємства під інформацією слід розуміти оброблені дані, урегульовані нормою права, які склали основу прийняття управлінського рішення щодо тих чи інших аспектів безпекотворення в компанії в економічній сфері.

Інформаційне забезпечення є базою, на якій будується управлінська діяльність усього керівного складу підприємства. З цієї точки зору А.О. Дегтяр розглядає інформацію як певну сукупність різних повідомлень, зведень, даних про відповідні предмети, явища, процеси, відносини, які будучи зібраними, систематизованими і перетвореними на придатну для використання форму, відіграють у процесі прийняття й реалізації управлінських рішень виняткову роль [9, с. 91].

Інформацію, яка використовується в управлінні інформаційним забезпеченням безпеки підприємства, можна класифікувати за різними напрямками та ознаками. На підставі результатів систематизації поглядів різних вчених можна запропонувати поділ інформації на:

- вхідну і вихідну;
- внутрішню і зовнішню;
- офіційну і неофіційну;
- загальну і галузеву;
- горизонтальну і вертикальну;
- інформацію про минуле, сьогодення й майбутнє.

Інформація для прийняття управлінських рішень має відповідати критеріям актуальності, своєчасності, повноти, цінності, точності, доступності, адекватності для прийняття відповідних управлінських рішень.

Саме інформаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки системи підприємства можуть бути основою для формування його (тобто підприємства) інформаційних ресурсів як системи. Для цього потрібне вирішення складних організаційно-технічних питань, пов'язаних із забезпеченням скоординованого формування та ведення інформаційних ресурсів всієї компанії. Це відноситься в першу чергу до тих підприємств, що мають у своєму підпорядкуванні територіально розподілені підрозділи, орієнтовані на збір інформації по всій території України, а той окремих частин світу, її обробку в інтересах розвитку компанії в цілому.

До складу основних вимог, які висуваються до інформаційної діяльності підприємства, мають входити:

- уніфікованість організаційно-технологічних процедур формування ІР щодо збирання інформації, її документування, опрацювання і перетворення в електронну форму;
- дотримання загальних принципів і вимог нормативно-правових документів щодо створення та використання інформаційних ресурсів, узгодженості форматів та протоколів міжсистемної взаємодії, регулювання відносин суб'єктів у сфері формування, використання і захисту інформаційних ресурсів, у тому числі в організації доступу до них різних категорій користувачів.

Роблячи перший проміжний висновок нашого дослідження, відзначимо, що інформація може бути цінною лише в тому, якщо на її основі було прийнято рішення, яке урегульова-

не нормою права, або вчинено певні дії. Отримання даних, їх оброблення і запис будь-яким шляхом спричиняє витрати і не має цінності. Лише коли дані передані і зрозумілі користувачеві і отже стали інформацією, може з'явитися цінність, за умови, що інформація вдосконалює остаточне рішення, інакше вона не має цінності.

Щоб переконатися, що інформація дійсно має цінність, слід комплексно розглядати користувача та проблему (рішення), які потребують вирішення. Для цього необхідно насамперед відповісти на питання: яка інформація, кому, коли і в якому вигляді повинна бути представлена. Іншими словами, постає проблема визначення та задоволення інформаційних потреб споживача інформації. Інформаційна потреба за своєю природою динамічна. Вона постійно змінюється під впливом зовнішнього середовища, конкретизації завдань, зміни напряму та інструментарію інформаційного пошуку. В інформаційній потребі є дві сторони: об'єктивна та суб'єктивна. Перша визначається матеріальними умовами життєдіяльності споживача інформації. Друга зумовлюється особистістю та індивідуальними характеристиками фахівця, його здатністю усвідомити потреби та реалізувати їх у своїй практиці.

Висновки

Отримати потрібну для прийняття оптимального і правильного рішення інформацію дозволяє перевірений механізм роботи з інформацією, яка базується на чіткому знанні потреб споживачів інформації. Таким чином, якщо потік інформації обмежується, може виникнути одна з таких ситуацій: по-перше, завдається шкода підприємницькій діяльності; по-друге, хтось здобуває односторонню перевагу.

Інформація у будь-якій діяльності відіграє орієнтаційну роль, допомагає правильно оцінити обставини й умови, усвідомити ціль майбутньої роботи, виділити проміжні цілі, сформулювати задачі і вибрати або відшукати нові шляхи, способи і засоби їхнього розв'язання. Вона необхідна всім ринковим суб'єктам для прийняття правильного рішення

щодо своєї господарської діяльності, щоб знати, як треба взаємодіяти з державними, ринковими та соціальними структурами, можливості і неможливості ринку, правила підприємницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл; перевод с англ. – М.: Academia, 2009. – 788 с.
2. Твердохліб М.Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: Навч. посібник / М.Г. Твердохліб. – [Вид. 2-ге, доп. та перероб.]. – К.: КНЕУ, 2009. – 224 с.
3. Черешкин Д.С. Оружие, которое может быть опаснее ядерного / Д.С. Черешкин // Независимая газета, 2008. – № 123.
4. Демкова М. Інформація як основа інформаційного суспільства: визначення поняття та правове регулювання / М. Демкова, М. Фігель // Інформаційне суспільство. Шлях України. – К.: Фонд «Інформаційне суспільство України», 2011. – 422 с.
5. Юридична енциклопедія: В 6 т. // Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 2010. – С. 717.
6. Беккер Л.М. Воспитание и основы его моделирования / Л.М. Беккер. – М. – 286 с.
7. Бобко В.В. Три напрямки формування інформаційного суспільства / В.В. Бобко // Вісник ТАНГ. – 2009. – № 8–2.
8. Закон України «Про інформацію» № 2657–XII від 02.10.92 (із наступними змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 48. – Ст. 650.
9. Дегтяр А.О. Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення: [Моногр.] / А.О. Дегтяр. – Х.: Вид-во Харрі НАДУ «Магістр». – 2008. – 224 с.
10. Голобуцький О.П. Електронний уряд / О.П. Голобуцький, О.Б. Шевчук. – К.: ЗАТ «АтлантІМЗ», 2011. – 174 с.
11. Философский энциклопедический словарь. – 2-е изд. – М., 2009. – 499 с.
12. Бойков М.В. Правда о человеке / М.В. Бойков. – М., 2010. – 156 с.

А.В. ЦИГАНЮК,

к.е.н., с.н.с., зав. відділом бюджетних видатків соціальної сфери та економічного розвитку, Академія фінансового управління

Концептуальні засади ефективної політики агропродовольчої безпеки в Україні

Розглянуто основні напрями щодо утворення узгодженої агропродовольчої політики, яка дозволить забезпечити динамічний розвиток усіх сфер АПК, підвищення його конкурентоспроможності і досягнення на цій основі продовольчої безпеки. В роботі наголошується на необхідності посилення впливу держави та юридичної відповідальності, державного контролю і наведення елементарного юридичного порядку, концентрації і ефективного використанні інвестиційних ресурсів, сприянні інноваційній діяльності, забезпеченні соціальної стабільності, покращенні соціальної інфраструктури села.

Ключові слова: агропродовольча політика, продовольча безпека, структура показників, індикатори, критерії, заходи політики.

А.В. ЦИГАНЮК,

к.э.н., ст. наук. сотрудник, зав. отделом бюджетных расходов социальной сферы и экономического развития, Академия финансового управления

Концептуальные основы эффективной политики агропродовольственной безопасности в Украине

Рассмотрены основные направления создания согласованной агропродовольственной политики, которая позволит обеспечить динамичное развитие всех сфер АПК, повышение его конкурентоспособности и достижение на этой основе продовольственной безопасности. В работе подчеркивается необходимость усиления влияния государства и юриди-